

GHF - Gästrikeidrottens Historiska Förening

Nr 2 november 2011 - Sekreterare Bo Nordlund, Strömsborgsvägen 8, 802 66 Gävle

— Redaktör och ansvarig utgivare: Kaj Annebrant, Uppsala —
018-51 38 18. E-post: kaj.annebrant@telia.com

Nina Lintzén – trea i världscupen

Nina Lintzén tävlar för Årsunda IF i längdskidåkning och på rullskidor och blir allt bättre trots ett krävande arbete. Hon, 32 år, är civilingenjör men tjänstledig från Sandvik för att forska på snö. Allt mildare vintrar med ojämn snötillgång även i norra Norrland oroar skidvänner men även Jukkasjärvi ishotell, vars affärsidé är snö. I Luleå ska Nina hitta alternativ till snötillverkning på ett nytt sätt. Hon har i höst åkt världscupen på rullskidor med start i Frankrike och i Italien, Tyskland och Kroatien samt representerat Sverige i VM i Norge, och blev fyra i stafett.

Ordföranden har ordet

Snart har vi 2012 över oss! Ett näringsrikt år att sätta tänderna i för oss idrottsintresserade. Till exempel Fotbolls-EM med invigningsmatchen i Warszawa i Polen den 8 juni och finalen i Kiev i Ukraina den 1 juli. Särskilt spännande nu, när Sverige kvalificerat sig dit.

Så naturligtvis sommarolympiaden i London 27 juli-12 augusti. Vi kan visserligen inte räkna med lika många gästrikemedaljer i sommar, som förra gången i London 1948. Men det var då det! Nu för tiden får man vara glad för det minsta.

Brynäs IF och Valbo AIF 100 år 2012

Vi i Gästrikland har i alla fall glädjen att fira våra duktiga 100-årsjubilerande Brynäs IF och Valbo AIF. Tänk så lyckat och lämpligt det skulle vara om Brynäs IF:s elitlag kunde kamma hem ett SM-guld i ishockey under jubileumsåret. Helst två, förstås. Damerna har inte guld än.

Då man ändå är i önskningstagen, ser vi gärna fram emot en eller annan jubileumsbok också nästa år. För GHF, som ägnar sig åt idrottshistoria, skulle det innebära ett värdefullt tillskott i vår kunskapsbank, som vi ständigt arbetar med att utöka.

Sandvikens Jernverk/Sandvik och Sandviken firar 150 år

Så har vi också en annan stor begivenhet att se fram emot 2012. Då fyller Sandvik AB men även Sandviken som samhälle 150 år – inte som stad – det kom 1943, utan som säte för det järnverk som började byggas intill sandviken i Storsjön.

Det var 150 år sedan, alltså 1862, som konsul Göran Fredrik Göransson med sitt nybildade bolag – Högbo Stål och Jernverks AB – startade att bygga järnverket på mark vid viken på Storsjöns strand, som ingick i Högbo bruks ägor och då endast var bebyggd med en enda bondgård, Lars-Ollasgården. Ett lämpligt läge, både närmare till gruvorna och kolet och till Gefle-Dala järnväg som var under byggnad. I februari 1862 började man staka ut och gräva för hand den 3,5 km långa kanal, som skulle leda vatten från Jädraån till fabriksområdet i Sandviken.

Själv namnet tycks för första gången officiellt ha förekommit i en handling från den 5 juni 1862, där trafikchefen för Gefle-Dala Jernväg meddelade konsul Göransson att en hållplats med namnet Sandviken öppnas den 6 juni 1862.

(Efter en ekonomisk kris blev det visserligen 1866 konkurs för Högbo Stål och Jernverks AB. Men redan i november samma år kan ett nybildat bolag, Sandvikens Jernverks AB, ta ta över bruket i Sandviken för 220 000 kr. Visst låter det väl billigt, men det var säkert en rejäl slant på den tiden).

Vår medverkan i Sandvikens 150-årsjubileum

Vid en sammankomst på Göransson Arena den 13 september i år redovisade projektansvarige Kenneth Sjöholm för vår styrelse den planering som är på gång för jubiléet. Han efterhörde i samband med det om GHF kan ställa upp med något inslag av idrottskaraktär i programmet.

GHF förklarade att man kan tänka sig bidra med att dels arrangera en utställning, gärna i samråd med Folkbiblioteket i Sandvikens Folkets Hus och med inslag från stadens

ärorika idrottshistoria, dels förslagsvis i april inbjudna till idrottskafé med idrottsprofiler från förr och nu samt en filmvisning med historiska filmer (från Lars-Vidar Ströms).

Medlemsresan 2012

Traditionsenligt ska vi naturligtvis arrangera en endagsresa för våra medlemmar också under nästa år. Resmålet är inte bestämt, men i april i nästa nummer av vår tidning får ni läsa allt ni behöver veta om resan. Ni kan således se fram mot en resa ut i det blå, som det sas förr.

Jag ser alltså fram mot ett spännande år 2012, men hur har innevarande året varit för vår och Er idrottshistoriska förening, GHF, – bildad 1990!

Tillbakablickar

Visserligen är 2011 inte till ända ännu, men jag tar mig friheten att ändå summera de hittills mest bestående minnesbilderna från detta för vår förening väl så innehållsrika år. Jag tycker att snart gångna året först och främst varit Gefle IF:s år.

Den föreningen har verkligen imponerat på oss! Den stod för ett fullständigt suveränt genomfört friidrotts-SM, i ett underbart sommarväder och glädjande stor och entusiastisk publik.

Stort tack och varmt grattis till alla medverkande i arrangörsklubben, alltifrån de ytterst ansvariga ledarna till allra yngsta medverkande ungdomar, som med värdigt uppträdande kånkade på plastbackarna med de tävlandes överdragskläder.

Enligt förljudande har detta SM-arrangemang också från högsta förbundshåll fått omdömet "det bästa hittills".

Vårt årsmöte på Silvanum

Vid vårt årsmöte på Silvanum i april hade vi redan fått en försmak av vad som var att vänta, då GIF Friidrott välviligt ställde upp med sin ledarstab och informerade om sin förnämliga ungdomsverksamhet kryddad med intervjuer och filminslag följt av en redogörelse för det digra planeringsarbetet inför friidrotts-SM.

GHF:s medverkan under SM-dagarna

Vår förening hade ju stora nöjet att på vårt vis få medverka i friidrotts-SM-s arrangemang (precis som 2002). I ett av arrangörerna uppfört 40 kvadratmeter stort tält nära entrén till Gunder Hägg Stadion bjöd vi på dels på en för tillfället med närmare hundra foton ordnad skärmställning, som skildrade distriktets friidrottshistoria, dels på intervjuer med äldre och yngre idrotts hjältar men också Stora ledare, Kaj Annebrant intervjuade, Lars-Vidar Ström filmade – som alltid.

Under tävlingsdagarna visades nonstop också i fyra TV-monitorer de DVD-inspelningar av intervjuer och gamla idrottsfilmer, som Lars-Vidar sammanställt från SM i Gävle 2002. Det fanns också från arrangörerna ett önskemål att GHF:s sekreterare, tidigare historielärare, Bo Nordlund under lördagsförmiddagen skulle stå för en guidad rundtur i Gävle för såväl "Stora grabbar" som ledarveteraner i fullproppad dubbelbuss.

Detta inslag blev mycket uppskattat och Bosse gav i det vackra vädet en så fin bild av Gävle med såväl idrottshisto-

riska som kulturella inslag att deltagare spontant uttryckte en önskan att flytta hit.

Vi känner oss riktigt nöjda med våra insatser och är tacksamma för att vi fick vara med på ett hörn under dessa minnesvärda fina SM-dagar. Men egentligen, var ska slevn vara om inte i grytan?

Läs gärna mer om Gävle-guidningen på annan sida i medlemsbladet, Bosses berättelse!

Medlemsresan till Lugnet i Falun i maj

Vår medlemsresa den 25 maj är en annan minnesvärd upplevelse från 2011. Med fullpackad buss gick resan till Idrottsmuseet på Lugnet, där museets allt i allo Daniels Sven Olsson (och andra) elegant och kunnigt under förmiddagspasset presenterade museet och utställningarna i en fyllig och intressant presentation av bland annat "Zorn och idrotten".

Efter lunch i Lugnets Restaurang fick vi under eftermiddagen vara med om ett trevligt och annorlunda idrottskafé, där Daniels Sven Olsson intervjuade Lena Birath, som tog SM-guld i bandy i SAIK 1993 och är mästare i innebandy, speedwaystjärnan Göte Nordin, lagvärldsmästare och svensk mästare, Posa Serénus, isracings-världsmästaren, som är stor i Sverige men även i Ryssland. Och med hur många SM-guld som helst samt även Erik-Åke Tranberg, specialist på dalaidrottares släktskapsförhållanden.

Vi vill än en gång tacka dessa fem aktörer för förnämliga insatser.

Ja, även de våra egna, bland andra Nell Ersson, Inga-Lisa Eriksson och Arne Norrback, som bjöd på egna, personliga idrottsminnen från förr och ska ha ett hjärtligt tack för det.

Som vanligt bjöds i bussen på varierande underhållning med filmvisning och frågesport. Den goda stämningen visade att alla var mycket nöjda även med 2011 års medlemsresa.

Dalarnas idrottshistoriska förening har i senaste numret av sitt medlemsblad "Idrottsarvet" ett helsidesreferat från vårt besök i Falun och verkar också nöjda med denna träff.

Nytt idrottshistoriskt sällskap bildat

Intresset för idrottshistoria verkar växa. I all fall har ännu ett nytt idrottshistoriskt sällskap sett dagens ljus. Glädjande nog i mitt gamla hemlän, Västernorrlands län. Dess förste ordförande, Bertil Astby, visar sig till på köpet vara en gammal bekant som på 60-talet spelade ishockey för Gävle GIK och fotboll för Gefle IF. Bertil flyttade sen tillbaka till sin hemstad Härnösand (och min!). Där har han verkat som vd för Tidningen Ångermanland.

Under sin pension ägnar han sig nu således förståndigt nog på allvar åt sitt idrottshistoriska arbete. Vad vi vet, besitter han redan avsevärda kunskaper på området, i synnerhet när det gäller hans (och min!) moderklubb IF Älgarna och fotboll.

Vi önskar honom lycka till och hälsar Västernorrlands Idrottshistoriska Sällskap varmt välkommet till vår idrotts-historiska gemenskap. Som en första början skickar vi vår medlemstidning till den nya föreningen.

NILS FRÖLANDER

Hur gick det för Gästrikland?

I förra höstnumret av vår medlemstidning förtäljde vår styrelsemedlem sedan många år, den entusiastiske orienterare och Norrsundet-idrottens allt i allo, Karl Otto Aspgren, vad Skogskarlarna är för något. Han skrev att denna exklusiva sammanslutning av orienterare bildas 1930 men i vårt distrikt 1935.

Karl Otto var klubbens talman (ordförande) 1980-1996. Han berättade om den prestigefyllda och sega kamp, som sedan 1952 årligen utkämpats mellan Upplands och Gästriklands Skogskarlar, där Uppland 2010 tog ledningen med 29-28.

Karl Otto lovade att gästrikekarlarna skulle utjämna ställningen vid jubileumskampen, det 60:e året i Gästrikskogarna i år. Nu berättar Karl Otto glädjestrålade att Gästrikland har kvitterat!

Det är 29-29 efter gästrikesegrar i H 50, H60, H65 och H75- och i 14-mannalag. Kampen går vidare.

NILS FRÖLANDER

Innehåll i Nummer 2 november 2011

- 1 Trea i världscupen Nina Lintzén
- 2 Ordförande hr ordet
- 3 Gästriklands Skogskarlar vann
- 4 Nina gör snö på nytt sätt
- 5 Sju "Diplomater" på årsmötet
- 6 Vår medlemsresa till Falun
- 7 Posa kan nog inte sluta tävla
- 8 "Isak" intervjuas under SM i Gävle
- 9 Möte med Stora Grabbar och Ledare
- 10 Bosse visade Gävle
- 11 Lennart och Affe tog EM-brons 1958
- 12 Bättre löpare för 30 år sedan
- 13 Ove Berg fick rött kort
- 14 Forsbacka-SAIK 5-0 i bandy
- 15 Karl Fredrik G. och idrotten
- 16 "Jag fotograferade Fausto Coppi"
- 17 Brynäs IF 100 år nästa år
- 18 Folkhemmet på is – del 2
- 19 SIF ur Allsvenskan 1961
- 20 Året var 1961

Forskningsprojektet – snömekanik

Forskningsarbetet ska behandla metoder att effektivare utnyttja begränsade snömängder i ett föränderligt klimat. Med varmare och blötare klimat blir tillgången på snö sannolikt mindre. Vintern förskjuts så att den börjar senare. För turistindustri och upplevelseindustri är tillgången på snö tidigt på vintern en avgörande faktor för framgång. För att säkerställa att rätt mängd snö av rätt kvalitet finns att tillgå vid rätt tidpunkt behövs metodutveckling och tester.

Kvalitetssystem behöver utvecklas, effektivare och bättre metoder att flytta snömassor ska även utvecklas precis som markfrysningen och metoder att tillverka och lagra snö. Allt ska karaktäriseras av "low carbon footprint" och liten vatten och energiåtgång.

Fokus i forskningsarbetet ligger på att finna metoder för markfrysning för att göra det möjligt att påbörja byggnationer av snö och is tidigare på säsongen. Strategival mellan snabb ytlig årlig frysning eller en djupare frysning för att bygga upp en permafrost volym som buffert. Även snöns hållfasthetsegenskaper där praktiska försök jämförs med simuleringar för att förstå det mekaniska beteendet hos snö- och iskonstruktioner utgör en stor del av forskningen. Väldigt lite forskning är gjord på snö som konstruktionsmaterial varför nya materialmodeller behöver utvecklas och testas.

Tjänstledigt från Sandvik

En doktorandutbildning pågår i fem år så preliminärt är jag tjänstledig från mitt jobb som beräkningsingenjör på Sandvik Mining & Construction till februari 2016. Dock kommer jag sannolikt ta ut licentiatexamen ungefär om 1,5 år, varefter jag beslutar om jag ska fortsätta ända till doktorsexamen.

Slut på semesterdagar

Efter deltagandet i rullskidvärldscupen i sommar har jag inte tillräckligt med semesterdagar kvar för att även kunna åka långloppsvärldscupen till vintern. Då jag inte heller har varken praktiska eller ekonomiska resurser för att satsa internationellt på långlopp just nu så har jag inte några specifika tävlingsmål för den här vintern. Jag kommer dock att tävla en hel del på hemmaplan, vilket jag nu betraktar som både Norrbotten och Gästrikland.

Att lokalt hålla en god nivå kräver mycket mindre än en elitsatsning och många tävlingar kommer att vara del av träningen, vilket inte kräver vila och formtoppning som inför viktigare, stora tävlingar.

Då jag har fullt upp med både att läsa kurser, undervisa och forska så passar det bra att i vinter blir lugnare tävlings- och resevässigt än de senaste åren. Jag ser dock fortfarande fram emot skidsäsongen och att den här vintern inte innehåller någon elitsatsning innebär absolut inte att jag tänkt sluta med skidåkningen.

Istället har jag förhoppningar om att jag kommer att kunna träna på ett annat sätt än förut för att utvecklas som skidåkare och samtidigt skaffa de resurser som krävs för en satsning mot att vinna långloppsvärldscupen en senare säsong.

Arbetsvecka – 50-60 timmar

En arbetsvecka som doktorand blir sällan 40 timmar utan snarare 50-60 timmar. Det innebär att jag dragit ner väl-

digt mycket på träningstiden. Passen är färre och kortare, så det ska bli intressant att se vilken påverkan det får på resultaten i vinter.

NINA LINTZÉN

Längdskidtävlingar

SM Östersund 25-29 januari

SM Torsby/Långberget

31 mars-1 april (stafett, 30/50 km)

JSM Borås 7-11 mars

USM Lycksele 17-19 februari

Team Sportia Cup (seniorcup)

3- 4 dec Boden (även FIS juniortävling)

7- 8 jan Hudiksvall

18-19 feb Ulricehamn (även FIS juniortävling)

24-25 mars Gällivare

Scandic Cup (juniorcup)

10-11 dec Idre

7- 8 jan Hudiksvall

4- 5 febr Örnköldsvik

24-25 mars Gällivare

Skandinaviska cupen

16-18 dec Vuokatti, Finland

7- 8 jan Hudiksvall, Sverige

20-21 jan Nes, Norge

8- 9 feb Madona, Lettland

11-12 feb Albu, Estland

Kalla Anka Riksfinal 24-26 feb Sveg

Folksam Riksfinal 10-11 mars Junsele

Vasaloppsveckan

4 mars Vasaloppet

14 mars VC Slottssprinten, Stockholm

16-18 mars VC, Svenska Skidspele, Falun

GHF-årsmöte i Silvanum 28 april

Åtta diplom till förtjänta ledare delades ut till från vänster: Bo Hessel, Brynäs IF, Leif Bergström, Harnäs-Skutskär Simsällskap, Gunilla Falck, Sandvikens Tennisklubb, Ylva Lindberg, Akilles, Lars Holm, Storviks IF, Doris Wiberg, GGIK och Gävle IK, och Breit Hellman, Brynäs IF. Britta Blomqvist, IF Skade, fick också ett diplom för sina insatser inom främst handboll.

Leif har varit ordförande i HSS 31 år, simtränare i 46 år och ordförande i Gästriklands Simförbund i 10 år. Gunilla har haft ett mångårigt engagemang inom tennis på olika plan. Hon är sekreterare i Svensk Tennis Mitt, som omfattar fyra distriktsförbund. Lars har varit föreningskonsulent sedan 1973 och kanslichef i Storviks IF.

Gästrikedrottens Historiska Förening i Göransson Arena

Närvarande 13 september För Göransson Arena vd Fredrik Granting, Sandviken 150 år Kenneth Sjöholm projektansvarig, Sandvikens Kommuns arenagrupp Gunnar Ärnström, GHF Nils Frölander, Anders Hedin, Curt Larsson, Kaj Annebrant Lars Blomgren, Lars Vidar Ström och Bo Nordlund.

Gästrikedrottens Historiska Förening i Göransson Arena från 2009.

I samarbete med Läns museet i Gävle och Sveriges Centralförening för Idrottens Främjande har GHF tagit fram videoprogram, med bland annat klassiska och lokala inslag ur svensk idrottshistoria hämtade från Sveriges Televisions arkiv och av GHF egen producerad film.

I samarbete med ansvarig från Sandvikens Kommuns projektgrupp för Göransson Arena har programmen gjorts tillgängliga att välja och se på skärmar i arenas kafé under beteckningen "Stopptid". efter mönster från TV-sporten.

Projektet invigdes 12 september 2009 i samband med en idrottshistorisk konferens i arenan med deltagare från idrottshistoriska föreningar i Dalarna, Hälsingland, Uppland, Sörmland.

GHF har under många år ansvarat för idrottshistoriska utställningar i montrar i läktargången vid Jernvalens bandy- och ishockeyarena. Men överlämnat ansvaret för dessa till de klubbar i som är hyresgäster där SAIK Bandy och Sandvikens Ishockeyklubb.

Till Göransson Arena har GHF också framfört idéer om "Hall of Fame", en hyllning av våra största idrottare genom alla tiderna. Tankar har även funnits på att visa idrottsredskap som är, förknippade med See Fabriks AB och senare Sandviks stålproduktion.

Lanseringen av "Stopptid" har sedan invigningen eftersatts i arenan och intresset har avtagit och flyttats undan och blivit omöjligt att ta del av.

GHF:s fråga inför eventuell fortsatt verksamhet i arenan:

Finns intresse hos Göransson Arena

att exponera idrottshistoria och att i första hand fortsätta samarbetet och återinrätta "Stopptid" i tillgängliga former. Att uppmärksamma besökare och göra det mer tillgängligt?

Förslag och beslut

Gunnar Ärnström menade att efter starten med "Stopptid" så skulle i utvecklingen av arenan idrottshistorien finnas med. Han klargjorde avtalet för visning av filmerna och utlovade att ta kontakter om rättigheter och eventuellt nödvändiga nya avtal för andra filmer än de som GHF äger rättigheterna till. Tekniska problem och avtal måste lösas för fortsatta och eventuella nya former av visning.

Vd Granting ansvarig

Fredrik Granting förklarade sig som ansvarig för arenan och dess fortsatta utveckling ännu icke tillräckligt insatt i arenans "idrottshistoriska lansering". Men deklarerade sin positiva inställning.

Inför framtiden kan han tänka han sig ett helhetsgrepp, där även Jernvalen ingår och fotbollsplanen återupprättas som "VM-arenan". Granting har hittills sett presentationen av Brynäs historia i Läkerol Arena som en förebild i Sandviken. Han ser även en möjlighet att inreda något konferensrum med idrottshistorisk prägel, enligt GHF:s tidigare idéer och han deklarerade att "Stopptid" skall finnas kvar. Gärna i anslutning till kafélokalen.

Men med mer lockande marknadsföring och en ny modul/monter, där man med lättillgänglig instruktion kan knappa sig fram i programmen. Där kan nuvarande och eventuellt nya filmer visas. Kanske även på större skärmar i arenan.

Kontakten med Granting skulle fortsätta, för att fatta konkreta beslut, särskilt om fördelning mellan Göransson Arena och GHF av arbete och ansvar för att i tilltalande, fungerande form, återställa "Stopptid" till vad det var.". Önskvärd fördelning av är att Göransson Arena tar sitt ansvar för modulmonter, teknisk funktion och drift samt också för marknadsföring. Medan vi från GHF gör urval och laddning av program, eventuella också nyproducerade filmer.

Styrelsen

Verksamheten i ord och bilder

FOTOGRAF: KAJ ANNEBRANT

Medlemsresan till Dalarnas Idrottsmuseum 25 maj

Göte, lagvärldsmästare och svensk mästare

Daniels Sven ☐llsson intervjuar Hoforsfödde Göte Nordin, som haft många framgångar som speedwayförare. Vi var 49 GHF:are som åkt buss till Falun och bjöds på ett bra Idrottskafé, där vår värd och museets allt i allo presenterade museet och Dalaidrottens historia. En heldag i idrottens tecken, som vi minns länge.

Lena – SM-guld för SAIK Bandy 1993

Lena Birath, som var med och erövrade SAIK Bandys första dam-SM-guld 1993 och har efter det har varit framgångsrik i innebandy i Falun, blev en uppskattad gäst vid idrottskaféet i Dalarnas Idrottsmuseum och gav en fin bild av vad idrott är, när den är som bäst.

SAIK:aren Bengt Hedén, särskilt, gladdes över att få träffa Lena Birath igen. Hon är lärare på ett idrottsgymnasium Falun. Dessutom duktig föreläsare om ledarskap och ungdomsidrott.

Verksamheten i ord och bilder

FOTOGRAF: KAJ ANNEBRANT

Medlemsresan till Dalarnas Idrottsmuseum 25 maj

Posa kändis i Ryssland

Posa Serenius lovade oss och Daniels Sven Olsson att ge besked nu i höst om han fortsätter isracingskarriären i vinter efter sitt SM-guld gångna säsongen. Posa, en av världsmästarna, har en fantastisk idrottskarriär bakom sig – och kanske fortsätter den.

Bengt Hedin skrev bok om SAIK:s SM-guld 2011

Vår ordförande Nils Frölander, andre man från vänster i mittenraden lyssnar och det gör även Bengt Hedin, fyra från vänster, som nyligen skrivit en bok om hans SAIK Bandys väg till SM-guldet i vintras.

Kjell Damberg och Anders Hedin visste mest

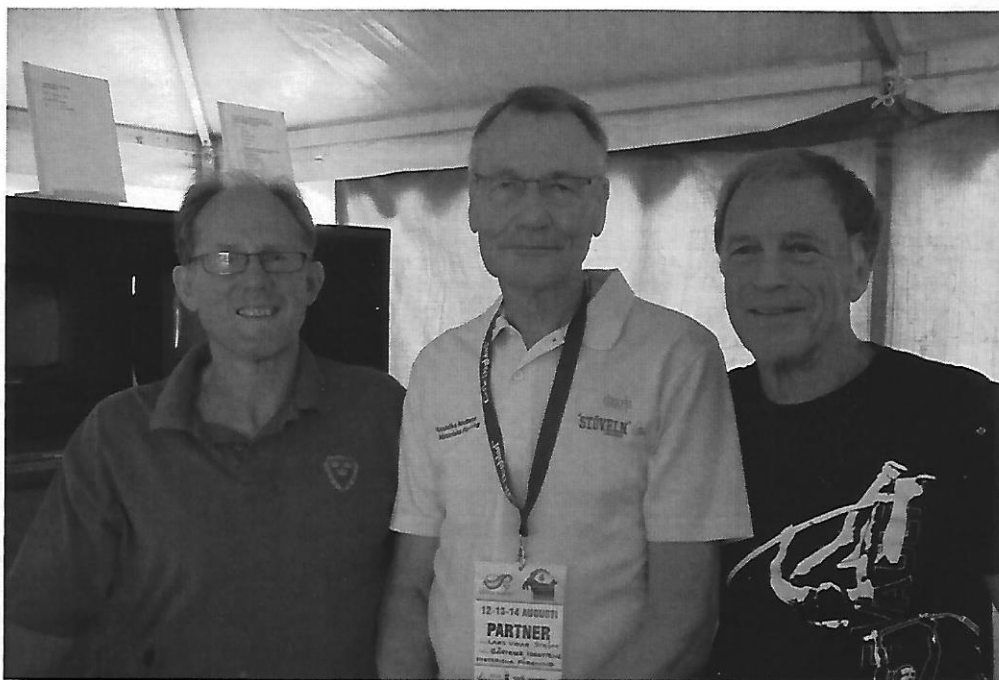
Bo Nordlund, till längst till höger i andra raden, svarade som alltid för en frågesport i bussen. Två av oss 49 hade 13 av 15 rätt. Det var Kjell Damberg och Anders Hedin, vice ordförande i vår förening.

Verksamheten i ord och bilder

FOTOGRAF: KAJ ANNEBRANT

*Svenska mästare
är vi allihopa, fyra
åtminstone
Kjell Isaksson och
Hasse Lagerqvist,
stavhopp,
□lle Åberg, 1500
meter och Nell
Sjöström, sprinter*

Kjell bäst i stavhopp i världen 1972

Kjell Isaksson, världens bästa stavhoppare 1972 på 5,55 meter, ett av hans tre världsrekord det året, intervjuades tillsammans med Hans Lagerqvist, nästan lika bra, av Kaj Annebrant och på plats var mannen i mitten, Lars-Vidar Ström, som filmade och redigerar filmen.

Olle satte världsrekord 1952

Olle Åberg, Gefle IF med dottern Kerstin Söderberg. Olle satte världsrekord på 1000 meter i Köpenhamn, när han egentligen skulle dragit fram dansken Gunnar Nielsen till det. GIF:aren var 1952 sjua på 1500 meter i □S i Helsingfors.

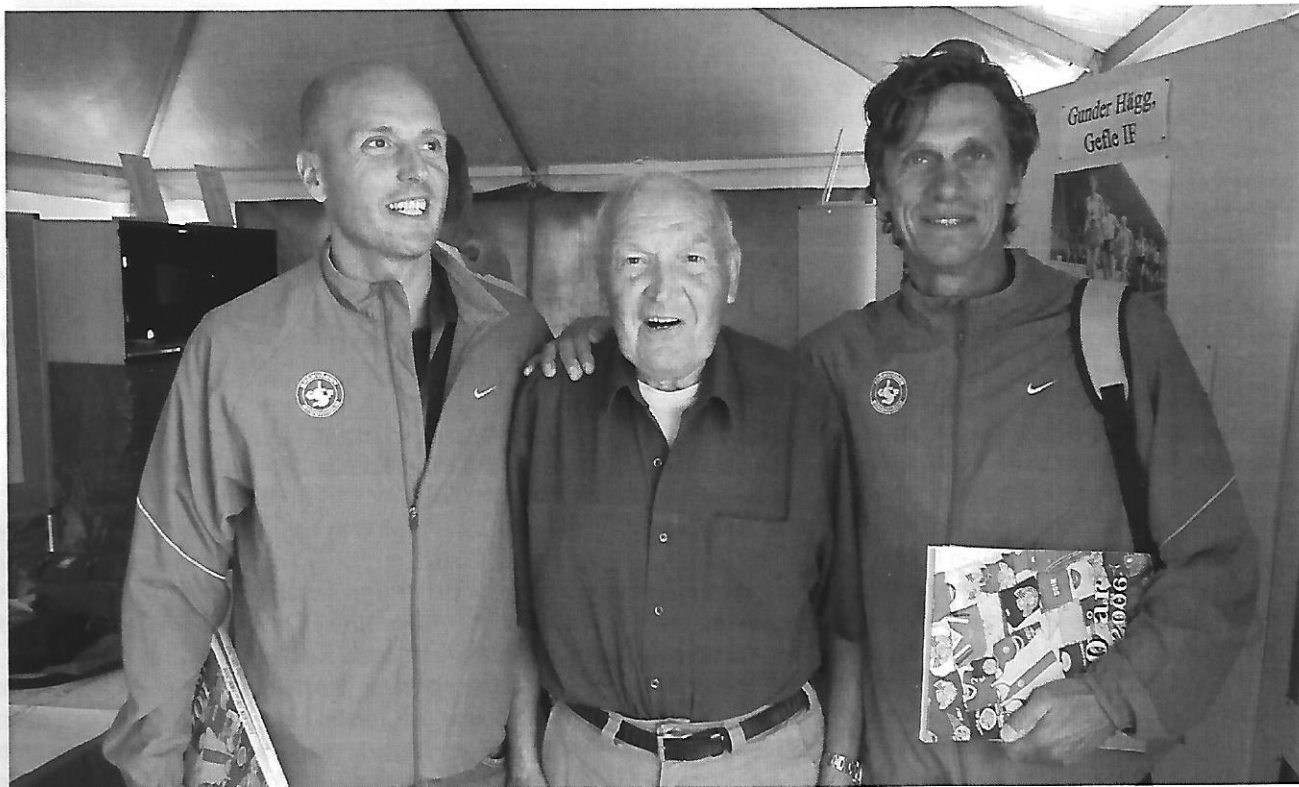
Första gästrikekvinna 1952 i ett OS

Nell (Sjöström) Ersson, Kvinnliga Idrottsklubben i Sandviken, Kiks, var först gästrikekvinna i □S 1952 och sprang 100 och 200 meter samt 4x100 meter stafett. Nell vann dubbla SM 1950 och 1951 på Norra idrottsplatsen i Sandviken respektive □lympia i Helsingborg. Maken Erik har alltid delat glädjen med sin Nell, under SM i Gävle också.

Verksamheten i ord och bilder

FOTOGRAF: KAJ ANNEBRANT

Stockholm Marathon-segraren Kent Claesson, numera också tränare i Spårvägens FK och Lasse Hagström, även han duktig maratonlöpare i yngre dagar, nu i Spårvägens styrelse intervjuas om varför vi i Sverige inte har riktigt duktiga långlöpare längre.

Lunkan, en av fyra Gävlelöpare i ett avgörande □S-uttagningslopp på 1500 meter 1948 på Stadion i Stockholm.

"Sågmyra-Bergkvist vann – i □S i London segrade Henry Eriksson, Lunkan lyssnade på vad som gäller i dag.

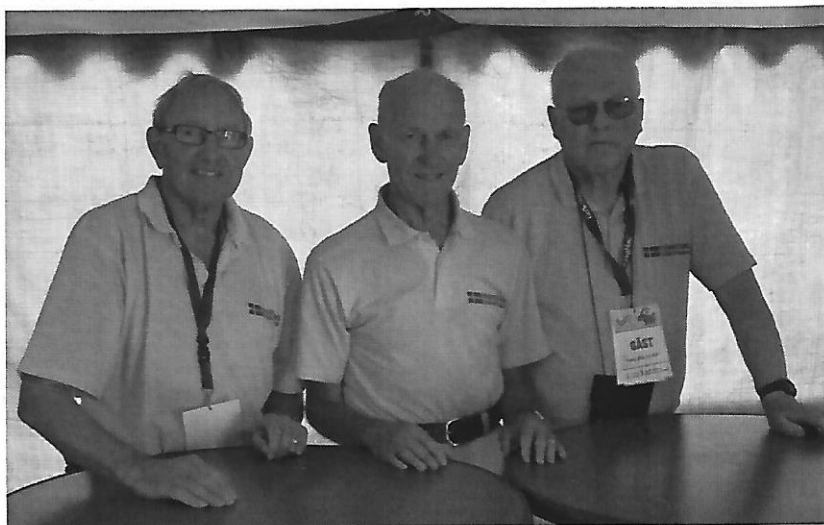
– Det tar lång tid att bli världselitlöpare på längre sträckor, sa Kent med personbästa 13.31,54 på 5000 meter (1998), 29.02 på 10 000 meter, 1.04 på 21.1 och 2.17 på 42,2 km var envis och lyckades som Jonny Danielsson och bland andra Mats Eriksson visa att det fanns löpartalanger här hemma som ville, kunde och orkade träna länge.

Lasse Hagström, uppväxt i Sandviken har ett personbästa på maraton på 2.19. Han blev friidrottare i Stockholm efter att åkt skidor för Högbo AIK och spelat fotboll för SAIK. I dag gör att allt för att hans Spårvägen ska ha en bred ungdomsverksamhet men även elit.

Olle – stor ledare

Kjell-Åke Andersson ordförande i Stora Ledare, Olle Arvidsson, sekretärare i föreningen och journalisten Thor Eric Nilsson, Östersund, intervjuas om ledarskap. Olle, Järvsö IF och Hälsinglands Idrottsförbund har 65 år som aktiv och ledare i friidrotten bakom sig. Han väcktes i 3:e Järvsöspelen, som 10-åring, när Ingvar Bengtsson, Söderhamn, tävlade på 800 meter.

Ingvar värvas snart till Gefle IF blir brandman, svensk mästare, OS-femman på 800 meter 1948 och har del i GIF:s svenska rekord på 4x1500 och 4xen engelsk mil i stafett. I landskampen USA-Norden 1949 representerade brandkåren i Gävle Norden och segrade.

Olle har fina idrottsminnen. Det första från Mexiko-OS 1968, ett andra från allra första VM i Helsingfors 1987. Men när vi träffas i augusti ser han mest fram mot 56:e Lilla Olympiaden i Järvsö.

Möte med friidrottens Stora Grabbar

Vid SM i friidrott hade föreningen Stora Grabbar sin sedvanliga kamratträff och sitt årsmöte. Åke Nilsson Gefle IF är kassör i föreningen. 1968 var han sjätte spjutkastare i OS och samma år världstrea. Under SM i Gävle är han ansvarig för Stora Grabbars program och frågade, om jag ville berätta om Gävles kultur- och idrottshistoria under en busstur i staden. Friidrottens ledarveteraner deltar även. Mycket hedrad och lite nervös hälsar jag legendarer välkomna. Många kände jag igen direkt. Andra måste jag gissa eller fråga vilka de var. Många år har gått sedan jag såg dem på friidrottsstadion eller i media.

Den väldige kulstötaren "Myggan" Uddebom 77 år känner jag igen, när han kliver på bussen strax före "Stickan" Petersson, pigg och pratsam, vital 76-åring och kanske ännu kapabel att klara ett höjdsprång. Hans kollega av senare datum Kjell Åke "Sörmarkarn" Nilsson känner jag också igen, trots att han är några kilon ifrån sitt personliga 2,15 m.

En i kretsen ger ett något yngre intryck. Jag kommer på att det är Björn Nilsson, flerfaldig svensk mästare på 800 m och 1500 m, i slutet av 1970-talet. Svenskt stavhopp var på 1970-talet internationellt ledande tack vare Kjell Isaksson, Hans Lagerkvist och John Erik Blomqvist.

Den senare är förste svensk över 5 meter. Han berättar för mig, att när stavkarriären tog slut blev han hästägare och travtränare, men numera är det golf som gäller.

Vår guidade tur genom Gävle passerar brandstationen. Berömd för Ferdinand Bobergs arkitektur och för "korplaget" som satte världsrekord på medeldistans. Vi ser Alderholmen och Gävle Strand, innan vi promenerar i

Gamla Gefle och uppmärksammar Joe Hill och konstnären Gunnar Cyrén.

Platsen för boken fotograferas och Moores kvinnostaty väcker liksom andra av stadens berömda statyer kulturhistoriskt intresse hos gamla idrottstjärnorna. Efter slottet och även historien om Gustav III:s riksdag 1792 passerar vi kyrkan och konserthuset, innan vi stiger ur bussen och går in på Strömvallen, där vi dröjer oss kvar. Nostalgin lyser ur ögonen och några "Stora Grabbar" berättar minnen från sina prestationer där.

Efter fika på Silvanum och berättelse med bilder om Gävles idrottshistoria ser vi Kungsbäck och Teknikparken från bussfönstret. Tolvfors får stå som exempel på de små bruken i landskapet, innan vi till sist passerar Borgarskolan. En gång Militärskolan, där Isaac Westergren 1898 på exercisfältet tangerar världsrekordet på 100 meter.

Bertil Wistam (400 m häck) tackar för Stora Grabbar genom att skänka mig boken om föreningen. Där läser jag att 2006 hade 490 tidigare aktiva och fortfarande aktiva hederstecknet, vilket kräver 25 erövrade poäng i stora elit-tävlingar. OS-guld ger 25 poäng!

I en tid av självklar jämställdhet har föreningens namn vållat problem och försök har gjorts att skapa nytt namn. För även Stora Tjejer är med i bussen. Bland dem sekreteraren Ann Marie Nenzell, som mellan 1969 och 1972 slog åtta svenska rekord på medeldistans.

Förmiddagen avslutas för Stora Grabbar på Gunder Hägg Stadion, där de marscherar in för presentation och sedan hedras som prisutdelare i sina grenar.

BO NORDLUND

"Isak" tog 18 SM-medaljer i stavhopp

Jag hade nöjet att intervjuar Kjell Isaksson och åtta år äldre Hasse Lagerkvist under SM i Gävle. Även John Eric Blomqvist, förste svensk över drömgränsen fem meter, finns där.

John Eric vann sitt enda SM-guld i Skövde 1967 på 5,01. Hans kom tvåa på 4,85 och Isak, 19-årig debutant, var trea på 4,60 meter, Isak tar sitt första SM-guld av tio i Malmö 1968.

I Sollentuna-SM 1995, som 47-åring, kan han summera medaljskörden till 10-7-1-brons.

Han kom till Sundbyberg från Härnösand i tonåren. Fadern jobbar faktiskt i Sandviken, Sandvikens Jernverk, en tid. Men Kjell har inga personliga minnen från det.

Satte tre världsrekord 1972

Det har han från 1972, då han inom två månader satte tre officiellt godkända världsrekord – 5,51 i Austin, Texas, 5,54 i Los Angeles och 5,55 i Helsingborg 12 juni. Det står sig i 18 år tills Miro Zalar, KA 2 IF, hoppar högre..

Kjell Isaksson klarade 5.59 i El Paso, Texas, men tävlingen är inte utlyst i tid.

I mästerskapen har Kjell inte tur i förhållande till sin kapacitet. Två EM-silver utomhus och två inomhus blir det dock 1969-1971. Han tävlar i Mexiko-OS 1968 och blir tia, trots att han hoppat 5.25 strax före. Han är skadad till München-OS 1972 och klarar inte ingångshöjden fem meter. I EM är östtysken Nordwig ett "spöke" som tar tre EM-guld i följd.

Sverige får ända god utdelning i Helsingfors-EM 1971 – tvåa Kjell, fyra Hasse och sex John Eric Blomqvist.

1971 års medaljfoto. Fr v sedan John Eric Blomqvist, segraren Kjell Isaksson och Hasse Lagerkvist.

Ribban faller olyckligt ner i EM 1972

I EM i Rom 1974 var Kjell sexa på 5,20, tror att han klarat 5.35 i första hoppet men ribban faller ner efter ett par sekunder. Kjell tycker än att hoppet borde ha godkänts som numera.

KAJ ANNEBRANT